

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

www.uv.es/cultura

El llegat de la guerrilla

(1942-1952)

Fotografies de Juan Plasencia

Sala Oberta

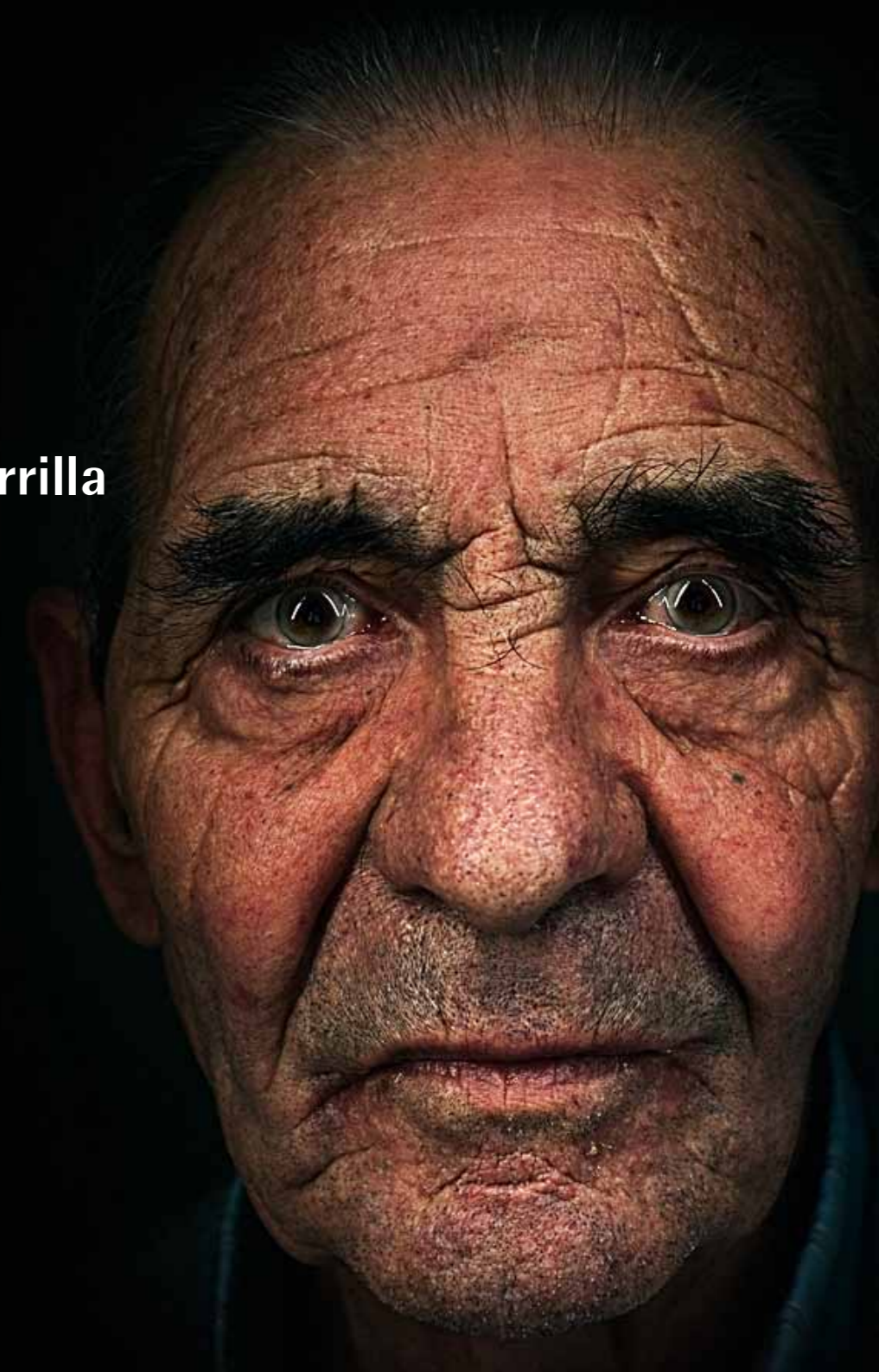
9 febrer / 4 març 2012

ARIPA
ATENEO REPUBLICANO DE PATERNAS

Plataforma de Burjassot per la III República.

CENTRE CULTURAL
LA NAU
VNIVERSITAT ID VALÈNCIA

El llegat de la guerrilla

(1942-1952)

Fotografies de Juan Plasencia

"El no mira res: reté cap endins el seu amor i la seua por. La Mirada és això"
Roland Barthes

El conjunt d'imatges que recull aquesta exposició fa palès que el maquis va ser una realitat. Tot i el maltractament i la manipulació a què s'ha sotmès la història d'aquells que, ben mirat, podríem anomenar els últims soldats de la República, avui en dia és inqüestionable el paper que va tenir la guerrilla antifranquista en la lluita per la recuperació de les llibertats i els valors democràtics a l'estat espanyol. Aquesta afirmació, però, no sempre ha convingut als interessos polítics normalment desmemoriats i sembrats en el silenci i en l'oblit. Potser el maquis encara reclame el que és seu, potser encara falten moltes reparacions, reconeixements, i una presència més gran i un compromís de les institucions i els mitjans en la recuperació de la seua memòria, i potser arribem ja tard a molt del que els devem, però és innegable que la resistència al feixisme des de la muntanya va ser una realitat, una dura realitat per a aquells que la van viure. I no van ser, com deia el règim franquista, uns "bandolers" de muntanya, sinó tota una sèrie de lluitadors i lluitadores que van abandonar tot menys la voluntat, les conviccions i l'esperança en el restabliment de l'ordre triat pel poble, la República, i les seues llibertats.

Aquest treball aplega una sèrie de 68 retrats fotogràfics d'aquestes persones, que tant van patir per no sotmetre's a la dictadura franquista, i que van estar vinculades, d'una manera o una altra, a les agrupacions guerrilleres, al denominat popularment "maquis": enllaços, punts de suport, guerrillers i familiars directes. Un treball exhaustiu realitzat per tota la geografia espanyola i part de l'estranger, a la recerca dels protagonistes, a la recerca de la seua momentània complicitat necessària per a la nuesa que necessita el retrat. No cal dir que no hi són tots els que són, però sí que són tots els que hi són. Molt sovint és el familiar directe, amb el seu propi patiment més el dolor per l'ésser estimat, qui presta el seu rostre al fotògraf. La implacable marxa del temps sobre les persones fa que aquest treball mai no pugui ser complet. Tanmateix, potser siga aquesta la primera i l'última exposició que pugui recollir gairebé la totalitat de persones afins a les agrupacions guerrilleres, a dia d'avui, de tot l'estat espanyol. Per bé que, anteriorment, s'havien fet algunes exposicions fotogràfiques relacionades amb la guerrilla antifranquista, mai abans no s'havia tractat d'una manera tan minuciosa i des de l'estètica del retrat fotogràfic.

Óscar Navarro Pechuán

"Él no mira nada: retiene hacia adentro su amor y su miedo. La Mirada es esto"
Roland Barthes

El conjunto de imágenes que recoge esta exposición pone de manifiesto que el maquis fue una realidad. A pesar del maltrato y la manipulación a la que se ha sometido la historia de, los que bien podríamos llamar, los últimos soldados de la República, hoy en día es incuestionable el papel desempeñado por la guerrilla antifranquista en la lucha por la recuperación de las libertades y los valores democráticos en el estado español. Sin embargo, esta afirmación no siempre ha convenido a los intereses políticos normalmente desmemoriados y sembrados en el silencio y en el olvido. Puede que el maquis todavía ande reclamando lo que es suyo, puede que todavía falten muchas reparaciones, reconocimientos, y una mayor presencia y compromiso de las instituciones y los medios en la recuperación de su memoria, y puede que llegemos ya tarde a mucho de lo que les debemos, pero lo que es innegable es que la resistencia al fascismo desde los montes fue una realidad, una dura realidad para aquellos que la vivieron. Y no fueron, como llamaba el régimen franquista, unos "bandoleros" echados al monte sino toda una serie de luchadores y luchadoras que lo abandonaron todo menos la voluntad, las convicciones y la esperanza en el restablecimiento del orden elegido por el pueblo, la República, y sus libertades.

Este trabajo reúne una serie de 68 retratos fotográficos de esas personas, que tanto sufrieron por no someterse a la dictadura franquista, y que estuvieron vinculadas, de una u otra manera, a las agrupaciones guerrilleras, al llamado popularmente "maquis": enlaces, puntos de apoyo, guerrilleros y familiares directos de los mismos. Un trabajo exhaustivo realizado por toda la geografía española y parte del extranjero, en búsqueda de los protagonistas, en búsqueda de su momentánea complicidad necesaria para la desnudez que precisa el retrato. Por supuesto, no están todos los que son, aunque sí son todos los que están. En muchas ocasiones es el familiar directo, con su propio sufrimiento más el dolor por el ser querido, el que presta su rostro al fotógrafo. La implacable marcha del tiempo sobre las personas hace que este trabajo nunca pudiera estar completo. Sin embargo, tal vez sea ésta la primera y la última exposición que pueda recoger la práctica totalidad de personas afines a las agrupaciones guerrilleras, a día de hoy, de todo el estado español. Si bien, anteriormente, se habían realizado algunas exposiciones fotográficas relacionadas con la guerrilla antifranquista nunca antes se había tratado de una manera tan minuciosa y desde la estética del retrato fotográfico.

Óscar Navarro Pechuán

